

Puhuminen murtaa häpeää

Parisuhdeväkivalta: Uhreille tarjolla olevat palvelut vaihtelevat eri paikkakunnilla.

Paula Ropponen / STT

Häpeä esti **Hanna Astolaa** hakemasta apua, kun hänen entinen miehensä löi ja kontrolloi häntä.

– En pystynyt tunnustamaan, että minun perheessän tapahtuu tällaista, Astola kertoo. Astola ei halunnut myöntää asiaa edes itselleen.

– Olen aina pitänyt itseäni vahvana ihmisenä. Minun olisi pitänyt myöntää, että en ole-

kaan vahva vaan minua kontrolloidaan, nöyryytetään ja piestään, enkä tee mitään.

STT on muuttanut Astolan nimen kalkkien asianosaisten suojelemiseksi.

Vaikka vastuu parisuhdeväkivalta onkin aina sen tekijällä, moni uhri kokee silti häpeää. Naisten Linjan tukipuhelimeen soittajista noin puolet kertoo häpeästään.

Naisten Linjan toiminnanjohtajan **Pirjo Pehkosen** mukaan soittajat häpeävät esimerkiksi sitä, että ovat ylipäättään joutuneet väkivallan kohteeksi ja siten, etteivät ole hakeneet apua. Soittajien tunteita on selvitetty 650-stä palautelomakkeesta.

Moni vaikenee kokemastaan väkivallasta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tuoreimman vuoden 2005 naisuhritutki-

MIKKO STIG / LEHTIKUVA

Tutkimuksen mukaan joka kolmas nainen ei kerro väkivallasta kenellekään.

muksen mukaan joka kolmas ei kerro väkivallasta kenellekään. Vain kolmannes uhreista oli hakenut apua viranomaisilta.

Häpeää voi luoda moni asia. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämispäällikkö **Minna Piispa** arvioi, että yksi tekijä saattaa olla asenne, jonka mukaan parisuhteesta pi-

täisi lähteä heti ensimmäisestä lyönnistä.

– Eivät ihmiset osaa lähteä heti. Sitten he syöllistävät itseään siitä, miksi jäivät, Piispa kuvaillee.

Naisten Linjan Pehkosen mukaan edes ammattiauttajat eivät aina ymmärrä, että väkivallasta selviäminen on pitkä prosessi. Väliillä saatetaan olla eroamas-

sa ja sitten palaamassa yhteen. – Nämä asiat kestävät aikansa. Naista ei pidä syyllistää, jos hän ei lähde heti, Pehkonen sanoo. Astola eli väkivaltaisessa suhteessa viisi vuotta. Suhteen lopettaminen vei aikaa.

– Viimeinen pisara minun kuppiin oli, kun hän yritti kurtistaa minua kuoliaaksi tyttärentäni nähdessä. Silloin ajattelin, että nyt riittää.

Silti Astola lupasi miehelleen antavansa anteeksi, jos tämä menee katkolle. Mies karkasi kuitenkin katkolta ryypiskelemään, ja Astola vei pahoinpitelyn oikeuteen.

Turun käräjäoikeus tuomitsi miehen muun muassa Astolan pahoinpitelystä ja huumausai-nerikoksesta viiden kuukauden ehdottomaan vankeuteen.

Pehkosen ja Piispan mukaan vaikenemisen ja häpeän murtamisessa olennaista on asiasta puhuminen niin yhteiskunnallisella tasolla kuin arkielämässä ja terveydenhoidossa. Väkivaltaa kannattaa kysyä suoraan. Asiantuntijat toivovat myös li-

sää palveluita, joista on matala kynnyks hakea apua.

– Häpeän ylittäminen on helppompaa, jos ei tarvitse heti läpikäydä henkilöystävyydestä pöytäan, Pehkonen perustelee.

Piispa muistuttaa, että uhreille on tarjolla vaihtelevasti palveluita eri paikkakunnilla. Pienessä kunnassa voi joutua hakemaan apua ihmiseltä, joka on väkivallan tekijän läheinen tai tuttava. Piispa toivoisi, että apua voisi hakea yli paikkakuntarajojen. Astola sai apua soittamalla lastensuojeluun. Perheyöntyökijä kävi kaksi kertaa viikossa auttamassa ja olemassa juttuseurana.

– Sain häneltä vahvistusta siihen, etten ole väärässä.

Toipuminen vei vuosia. – Vielä kuusi vuotta eron jälkeen syysin itseäni, vähätellen tapahtumia ja puolustelin miestä. Nyt olen ymmärtänyt, että se on hänen häpeänsä eikä minun, Astola kertoo.

Uhreille tarjooa tukea Naisten Linjan valtakunnallinen puhelin 0800 02400. Sinne voi soittaa nimettömästi ja maksuttomasti.

Väitös: Suomi heräsi jälki-junassa parisuhdeväkivaltaan

Piia Leino / STT

Suomi heräsi huomioimaan parisuhdeväkivallan uhreja vuosikymmeniä muita Pohjoismaita myöhemmin.

tasa-arvoasiain neuvottelukunnan voimakas kampanjainti.

Väitöksen mukaan paine uhrin suojaamiseen kasvoi erityisesti vuoden 1995 perusoikeusmuditteluun.

vara. Kotasen mukaan oikeusjärjestelmän ja muiden toimijoiden yhteistyötä pitäisi tiivistää niin, että sekä väkivallan uhrin että tekijän tulisivat autetuiksi.

PARISUHDEVÄKIVALTA

Suomi kypsytty täyskieltoon hitaasti

1700–1800-luvulla vaimon pahoinpitely ”siniseksi ja veriseksi” oli lain mukaan rangaistavaa vain vihan, juoppouden ja toisten naisten vuoksi tai niin, että hän saa ruumiinvamman. Lapsia ei mainittu laissa. Oikeuskirjallisuudessa vaimon ja las-

nössä piti yllä parisuhdeväkivallan erillisääntelyä. Se poistui laista 2004.

Ruotsi kriminalisoi raiskauksen avioliitossa 1962, Norja 1963, Tanska 1965 ja Suomi 1994. Suomessa keskusteltiin asiasta jo

Minna Piispa

”Eivät ihmiset osaa lähteä heti. Sitten he syöllistävät itseään siitä, miksi jäivät.”